

Március 15-i ünnepi beszéd

Farkas Dezső, az IRÁNY Párt elnöke
Budapest, Vigadó tér · 2026. március 15.

Farkas Dezső, az IRÁNY Párt elnöke 2026. március 15-én, a nemzeti ünnepen mondta el ezt a beszédet Budapesten, a Vigadó téren, a 2026-os országgyűlési választás előtt. A helyszínt a történelmi emlékezet adta: a mai Pesti Vigadó helyén állt egykor a Redoute, amelyben 1848 nyarán az első népképviselői magyar országgyűlés ülésezett. Az alábbiakban a beszéd teljes szövegét közöljük, ahogyan elhangzott.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, tiszteletre méltó közönség!

Nem véletlen, hogy ma itt állunk a pesti Vigadó téren. Ezen a helyen, mögöttem, a Redoute épületében ült össze 1848 nyarán az első népképviselői magyar országgyűlés. Itt történt meg először a magyar történelemben, hogy az ország sorsáról a nemzet polgárai dönthettek. Itt vált valóra az a gondolat, hogy a hatalom igazi forrása a nép.

Ez az a nap, amikor a nép nyilvánosan megkérdezte: „Ki az, aki dönt az én életemről?”

Ma reggel, miközben idefelé jöttem a Vigadó felé, egy idős hölgyet láttam sétálni az úton. A kárda a kabátján, büszkén, egyenesen haladt. Amikor ránéztem, eszembe jutott az az érzés, hogy milyen az, amikor valaki büszke a hazájára. Amikor az ünnep nem egy naptárbejegyzés, amit kötelező megtartani. Hanem valami, ami bennünk van. Hogy magyarok vagyunk.

Március 15. egy tükör, amelyben meglátszik, hogy mennyire vesszük komolyan a saját szabadságunkat és felelősségünket. Ma én belenézek ebbe a tükörbe. És azt kérem, nézzetek bele ti is.

A hatalom kérdése

A magyarok 1848-ban teljes politikai berendezkedést akartak átalakítani. Egyértelműen jelezték: nem dönthetnek helyettünk rólunk. A hatalom forrásának a néptől kell indulnia.

A modern nyelv erre azt mondja: demokrácia.

A demokrácia akkor működik jól, ha az emberek mindennap érzik, hogy számít a szavuk – nem csak a választás napján. Ha a döntések ott születnek, ahol az életük zajlik. Ha a vezető, akit megválasztottak, nem ura, hanem szolgája a népnek.

Valahol elveszett egy alapigazság. A politikus a népért van – nem a nép a politikusért. A hatalom nem jutalom. Nem kiváltság. Felhatalmazás – amelyet vissza is lehet vonni.

De mit látunk ma? Azt látjuk, hogy egyre több döntés születik kevesek szobájában, a nyilvánosság kizárásával. Azt látjuk, hogy az intézmények, amelyek a hatalmat ellenőrzik, sorra gyengülnek el. Azt látjuk, hogy aki kérdez, azt elhallgattatják – nem mindig börtönnel, de kirekesztéssel, megbélyegzéssel, a megélhetésén keresztül.

1848 népe tudta: a hatalom, amelyik nem bírja el a kritikát, lehet, hogy erősnek látszik – de valójában fél. És ami fél, az előbb-utóbb összeomlik.

A szabad szó kérdése

1848 egyik legfontosabb követelése volt a cenzúra eltörlése. A szabad szó nem kiváltság. A szabad szó megmutatja, milyen országban élünk. Szabad vagy elnyomott országban?

Nem kell messzire mennünk a történelemben, hogy lássuk: a cenzúra soha nem egyszer s mindenkorra dől el. Nem egy tollvonásról van szó, hanem lassú, fokozatos leépülésről. Előbb az egyik újság szűnik meg. Aztán a másik gazdát cserél. Aztán valaki már nem mer leírni bizonyos neveket. Aztán valaki már nem mer kimondani bizonyos mondatokat.

Aki nem mer megszólalni, aki arra kényszerül, hogy visszatartsa a mondandóját, az már nem szabad. A hatalom, amelyik elbírja a kritikát, nem fél a szabad sajtótól. Amelyik fél tőle, az megmutatja, miben bűnös.

A félelem kérdése

A szabadság elvesztése ritkán történik egyik napról a másikra. Gondoljunk az 1849 utáni évekre. A forradalmat leverték, a vezetőket kivégezték vagy börtönbe zárták. De az 1850-es évek közepére a Bach-korszak már nem elsősorban fegyverrel tartotta fenn magát. Nem kellett. Mert az emberek többsége megtanulta: bizonyos dolgokat jobb nem kimondani. Nem azért, mert nem volt véleményük. Hanem mert megértették, hogy mi a következménye, ha megszólalnak.

A szabadság ekkor nem törvényekben tűnt el először – hanem az emberek lelkében. Amikor egy nemzet elkezd magát csendesíteni, a hatalom már félig győzött.

Ma ez a félelem finomabb arcot ölt – de ne legyünk naivak, a folyamat ugyanaz. Egy hang, amelyik belülről súgja: „Ne szólj bele, úgysem változik semmi.” Az a döntés, hogy inkább csendben maradok, mert nem akarom elveszíteni az állásomat, a megbízásomat, a kapcsolataimat.

De van a félelemnek egy másik arca is. Nem mindenki hallgat azért, mert fél. Vannak, akik azért hallgatnak, mert megérte hallgatni. Mert a rendszer közelében lenni kényelmes. Mert a hallgatásnak ára van – és azt ki is fizetik. Ezek az emberek nem elveszíteni félnek valamit. Ők nyerni

akarnak. Hatalmat. Pénzt. Pozíciót. És ezért képesek eladni a szakmai véleményüket, elárulni több éves barátságokat, hátat fordítani azoknak, akikkel együtt dolgoztak, együtt hittek valaminek. Ez nem félelem. Ez választás. És ezt nevén kell nevezni.

De ez a félelem – és ez a megalkuvás – éppen annyira rombolja a szabadságot, mint a cenzúra. Mert a hatalom nemcsak kívülről nyom el. Akkor győz igazán, ha te magad kezded el cenzúrázni a szavaidat, a saját gondolataidat.

A nép által választott vezető arra kap felhatalmazást, hogy nyugodt, biztonságos és szabad országot teremtsen. Ahol nincs helye annak, hogy az emberek féljenek a véleményüktől. Ahol nincs helye annak, hogy eltiltsanak mással való beszélgetéstől. Mert ha eljutunk oda, hogy titkos találkozókra kell szerveznünk, mert tartunk a következményektől – akkor már nem szabad országban élünk. Akkor már csak azt hisszük, hogy igen.

Mert a szabadság ott kezdődik, ahol a félelem véget ér.

A szabadság egy döntés. A döntés arról, hogy ma bátrabb leszel. Hogy ma felszólalsz. Hogy ma megfogalmazod a kritikát, és nem hagyod, hogy elnyomják. Ez egy apró lépés neked – de sokat számít a társadalomnak.

A közösség szerepe

A szabadság nem a hősokról, a megváltókról szól. A közösség tartja életben.

Kossuth, Petőfi, Széchenyi neveit tankönyvek tanítják. De a mögöttük álló száz, ezer, tízezer ember volt az, aki reggelente felkelt, elment a munkahelyére, és a szavaival, cselekedeteivel egy szabadabb közösséget teremtett. Nem tudták, hogy győznek-e. A jövőt mégis szabad akaratként kezelték, nem végzetként. Ezért cselekedtek.

Mi is ezt tehetjük.

A szabadság ugyanis nem elvont fogalom. A szomszédhoz, a gyerekekhez, a kollégához intézett szavak. A vitában elmondott mondat: „Nem értek egyet, de meghallgatlak.” A kinyújtott kéz annak, akit megbélyegeztek, mert mást gondol. Ez az, ami a közösséget erősíti. Ettől lesz valóban erős a nemzet, nem az egységesen ismételt jelszavaktól, hanem a vállalt különbözőségtől.

A szabadság nem múlt idő

Szabadság az, amikor egy újságíró megírja, amit lát, és másnap is megvan a munkája.

Szabadság az, amikor egy tanár elmondja a diákjainak, amit igaznak tart, és nem kell attól tartania, hogy elveszti az állását.

Szabadság az, amikor te kimész az utcára, felszólalsz, véleményt mondasz – és másnap ugyanúgy éled az életed, mint előtte.

Ez az, amiért 1848-ban az emberek az utcára mentek. Ez az, amiért ma itt állunk. És ez az, amiért nem szabad csendben maradni.

A jövő

A szabadság nem múlt idő. Nem egy lezárt fejezet a történelemkönyvekben, amire évente egyszer megemlékezünk. Ez egy feladat, amiért nap mint nap tennünk kell.

Konkrétan. Valósan. Mindennapi léptékkal.

Beszélj a szomszédoddal. Mondj véleményt hangosan, ahol eddig hallgattál. Támogasd azokat, akik kérdeznek – akkor is, ha nem a te pártod kérdez. Menj el szavazni. Vedd komolyan, hogy a szavazatod nem egy szertartás, hanem döntés. Mert ha te nem döntesz, mások döntenek helyetted. Rólad. Nélküled.

Mert a nap végén a kérdés ugyanaz marad, mint 1848-ban: Ki az, aki dönt az életünkről?

A válasznak pedig ugyanannak kell lennie: a nép. A közösség. Mi magunk. Te magad.

Az a néni ma reggel a kokárdájával – ő tudja, mi ez. Érezte, hordozta, megőrizte. Remélem, mi is tudjuk. Remélem, a gyerekeink is tudni fogják – de ez nem magától jön. Ehhez nekünk kell tennünk valamit. Ma. Holnap. Holnapután.

Isten áldja Magyarországot! Éljen a magyar szabadság!